

**Turun kaupunkiseutu hyvinvoinnin
malliseutu liikunnan keinoin
vuonna 2016**

Arto Koski
12.11.2010

1. Muistion valmistelu

Tähän muistioon on koottu keskeinen valmisteluaines niistä kokouksista (5), joissa Turun kaupunkiseudun viiden kunnan liikuntatoimen johtavat virkamiehet - Turun Arto Sinkkonen, Kaarinan Tapio Svärd, Raision Reijo Hakorinta, Naantalin Eija Laurila ja Liedon Mika Närvi sekä Lounais-Suomen LiikU:n Jari Haapanen ja Suomen Kuntaliiton Arto Koski työstivät Turun kaupunkiseudun liikuntayhteistyöhanketta. Ryhmän viimeiseen kokoukseen (12.11.2010) osallistui myös Turun yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Brahean Sari Koski.

2. Kuntayhteistyön alue

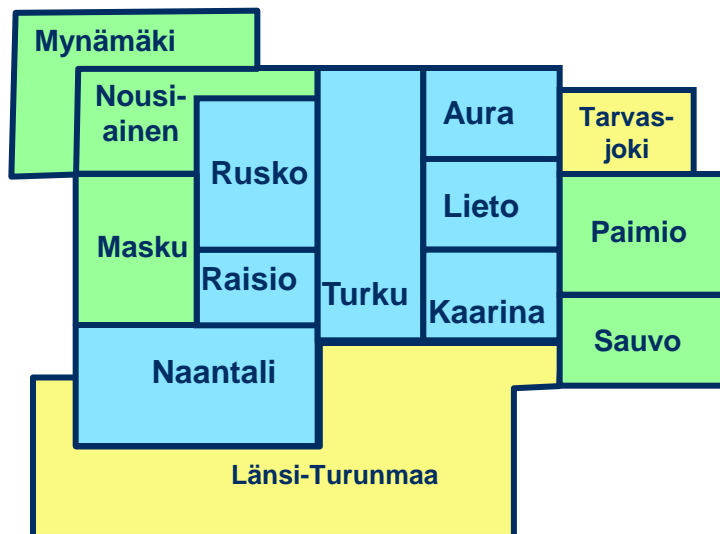
Tämä puheena oleva kuntien liikunnan yhteistyöhanke on osa Paras-uudistuksen mukaista kaupunkiseutujen kuntarajat ylittävää palveluyhteistyötä. On tärkeää, että liikuntayhteistyöhankkeeseen osallistuisi tässä alkuvalmistelussa mukana olevien viiden kunnan lisäksi mahdollisimman monta Turun kaupunkiseudun ja Turun seutukunnan kuntaa (kuva 1). Tämä asia tulee ratkeamaan kuukauden kuluessa.

3. Valmistelevien työryhmien ehdotukset

Vuosina 2009 ja 2010 on työskennellyt kolme kuntien liikuntayhteistyötä valmistelevaa työryhmää. Niiden tehtävät liittyivät liikuntaympäristöihin, järjestöliikuntaan ja liikkumisen aktivointiin. Työryhmien kymmenen ehdotusta tulevat olemaan pohja-aineistoa hankkeen jatkotyössä (kuva 2).

Tärkeä ja hyvä seminaari puheena olevan kuntien liikunnan yhteistyöhankkeen käynnistämiseksi järjestettiin 9. kesäkuuta 2010 nimellä ”Turun seutukunta – hyvinvoinnin malliseutukunta liikunnan keinoin vuonna 2015”. Tämän seminaarin henki oli hyvin innostava ja antoi vahvan sysäyksen yhteistyön jatkokehittämiselle.

Kuva 1. Turun seudun rakennemalliyhteistyön 14 kuntaa.

Kunta	As.luku
Turku	176 087
Kaarina	30 760
Raisio	24 191
Naantali	18 544
Lieto	16 011
Rusko	5 822
Aura	3 840
Paimio	10 344
Masku	9 516
Mynämäki	8 039
Nousiainen	4 824
Sauvo	3 040
Länsi-Turunmaa	15 490
Tarvasjoki	1 970

Kaikki yht.

275 255 as.

7

Kuuluvat kaupunkiseudun Paras-kuntiin, Turun seutukuntaan ja rakennemalliyhteistyön kuntiin

311 018 as.

5

Kuuluvat Turun seutukuntaan ja rakennemalliyhteistyön kuntiin

328 478 as.

2

Kuuluvat ainoastaan rakennemalliyhteistyön kuntiin

Yht. 14 kuntaa

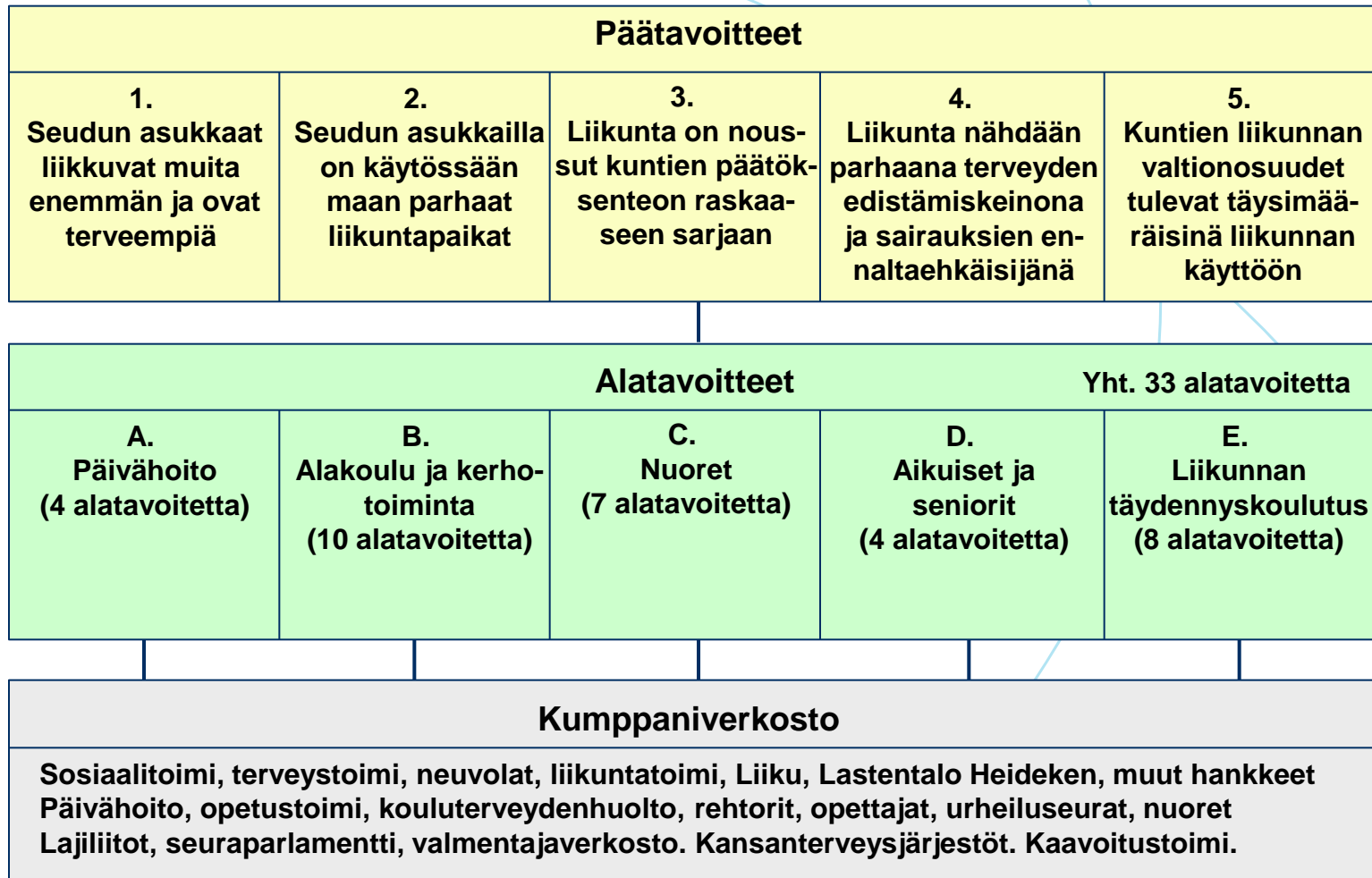
Kuva 2. Työryhmien linjaukset kuntien liikuntayhteistyöksi.

4. Jari Haapasen ehdotukset

Lounais-Suomen LiikU:n aluejohtaja Jari Haapaselta pyydettiin ehdotukset siitä, mihin asioihin yhteistyöhankkeessa pitäisi keskittyä, jotta Turun kaupunkiseutua voisi perustellusti kutsua hyvinvoinnin malliseuduksi liikunnan keinoin. Jari Haapasen ehdotukset on kiteytetty kuvassa 3.

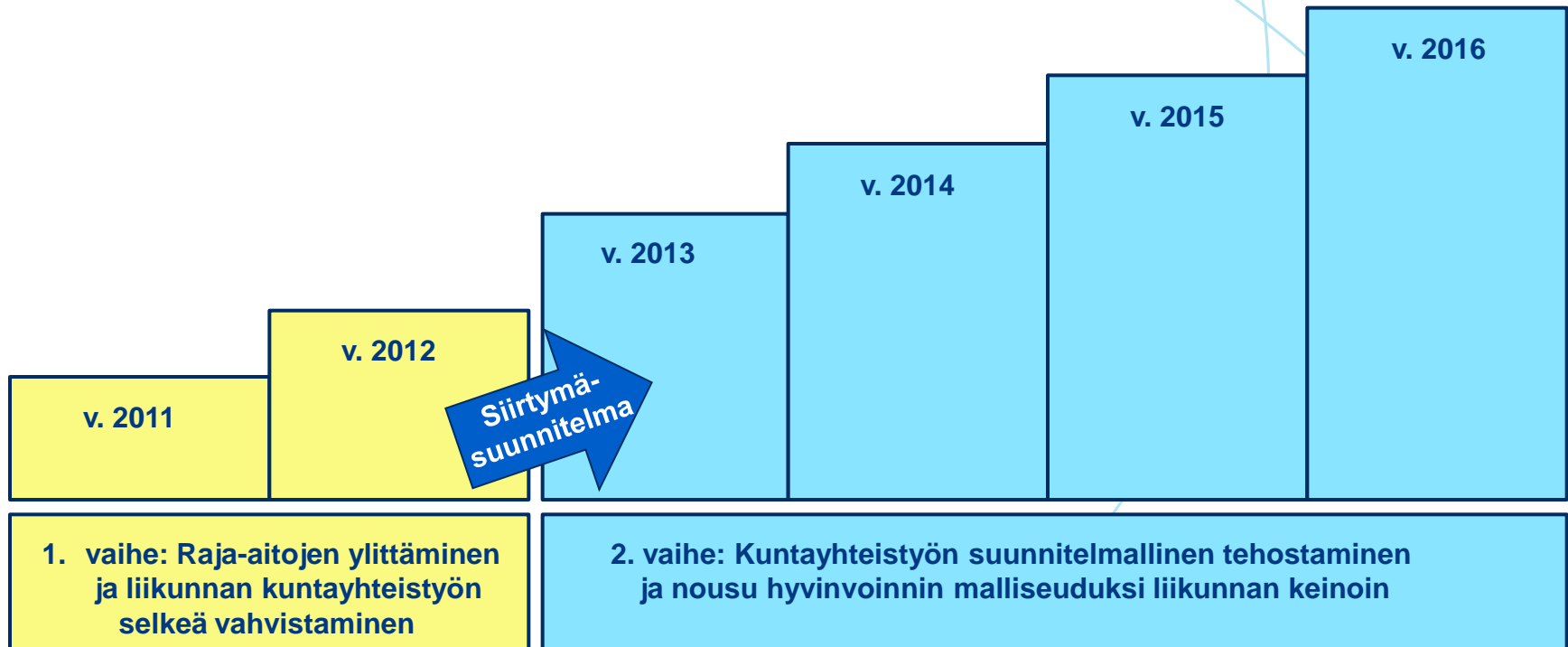
Kuva 3. Jari Haapasen ehdotukset yhteistyöhankeen tavoitteiksi.

5. Kuuden vuoden vahvistuva kuntien liikuntayhteistyöhanke

Tämä Turun kaupunkiseudun kuntien liikuntayhteistyöhanke on kaksivaiheinen siten, että ensimmäisessä vaiheessa, vuosina 2011-2012, keskitytään kuntien liikuntayhteistyöllä raja-aitojen ylittämiseen ja kuntayhteistyökulttuurin vahvistamiseen. Toisessa vaiheessa, vuosina 2013-2016, ”rimaa” korotetaan asteittain ja kuntayhteistyötä laajennetaan ja tehostetaan niin paljon, että vuonna 2016 ylletään hankkeen tavoitteeseen eli Turun kaupunkiseutu voidaan perustellusti nimittää hyvinvoinnin valtakunnalliseksi malliseuduksi liikunnan keinoin (kuva 4). Koska tämä kuntien liikuntayhteistyöhanke on selvästi kaksivaiheinen, vuodelle 2012 on tarpeen asettaa jo tässä vaiheessa selventävä välitavoite (kuva 5).

Kuva 4. Turun kaupunkiseudun kuntien kuuden vuoden vahvistuva liikuntayhteistyöhanke.

Kuva 5. Kuntien liikuntayhteistyöhankkeen välitavoite vuodelle 2012 ja varsinainen tavoite vuodelle 2016.

Vuonna 2012 Turun kaupunkiseudun kunnat ovat ylittäneet monia vaikeina pidettyjä rajaitoja ja tekevät tuloksekasta liikuntayhteistyötä.

Vuonna 2016 Turun kaupunkiseutu nousee valtakunnalliseksi hyvinvoinnin malliseudeksi ja tämän liikuntayhteistyöhankkeen keskeiset työmuodot on vakiinnutettu kuntien perustoimintaan.

6. Rajattomasti liikuntaa Turun seudulla

Tämän liikuntayhteistyöhankeen yhdeksi ”slouganiksi” ehdotetaan jo tässä vaiheessa ”rajattomasti liikuntaa Turun kaupunkiseudulla”. Se tarkoittaisi yhtäältä liikunnan lisäämistä seudun asukkaiden keskuudessa ja toisaalta toimintaa heikentävien rajojen tehokasta madaltamista (kuva 6).

Kuva 6. Rajattomasti liikuntaa Turun kaupunkiseudulla - toimintaa heikentävien rajojen tehokas madaltaminen.

7. Liikuntayhteistyöhankkeeseen vahva prosessi

Turun kaupunkiseudun liikuntayhteistyöhankkeesta tehdään näkyvä ja eri toimijatahot vahvasti osallistava. Hankkeen liikkeellelähtö tulee olemaan ratkaisevan tärkeä ja sen vuoksi alkuvalmisteluihin tulee panostaa aivan erityisellä huolella. Jotta hanke pystytään rajaamaan onnistuneesti, on syytä kuulla heti hankkeen alussa tärkeimpiä toimijoita.

Tämän Turun kaupunkiseudun kuntien liikuntayhteistyöhankkeen tulosten varmistamiseksi on kiinnitettävä erityistä huomiota innostavan prosessin rakentamiseen, tehokkaaseen viestintään, säännölliseen tulosten arviointiin ja sen perusteella toiminnan jatkuvaan kehittämiseen (kuva 7).

Kuva 7. Liikuntayhteistyöhankeksen eteneminen vahvana prosessina

8. Vahva prosessi vaatii ”hihojen käärimistä”

Turun kaupunkiseudun kuntien liikuntahankkeen 1. vaiheen prosessin alustava aikataulu vuosille 2011-2012 antaa jo vahvan vaikutelman siitä, että prosessista tehdään vahva ja se etenee hyvin suunnitelmallisesti (kuva 8). Esimerkiksi tiedotusvälineille tullaan kertomaan hankkeen etenemisestä ja tuloksista säännöllisesti, vähintään neljän kuukauden välein.

Kuva 8. Kuntien liikuntayhteistyöhankkeen 1. vaiheen prosessiaikataulu luonnos

Toiminta	Vuosi 2011												Vuosi 2012											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Hankkeen 1. vaih. suunnittelu (2011-12)	■					■						■						■						
2. Hankkeeseen osallistaminen (♣)	■			■				■		■			■			■			■			■		■
3. Kuulemistilaisuudet (#)	■				■				■				■			■				■			■	■
4. Viranhaltijaseminaarit		■						■						■					■				■	■
5. Luottamushenkilöseminaarit			■						■						■					■				■
6. Toiminnan dokumentointi	■		■		■			■		■		■			■		■			■		■		■
7. Hankkeen sisäinen arviointi		■			■			■			■			■			■			■			■	
8. Hankkeen ulkoinen arviointi												■												■
9. Tiedotustilaisuudet medialle	■				■				■				■				■				■			■
10. Hankkeen 2. vaih. suunnittelu (2013-16)																■						■	■	

(♣) mm. kotisivut, (#) Kuntalaiset, kuntien liikunnan henkilöstö, liikunnan seuraväki ja liikunta-alan yrittäjät

9. Liikuntayhteistyöhankkeen valmistelun jatkaminen

1. Tässä vaiheessa on tärkeitä laajentaa hankkeen valmistelua siten, että hyvin nopealla aikataululla osallistetaan osa viiden kunnan liikuntatoimen henkilökunnasta arvioimaan ja ideoimaan tätä liikuntayhteistyöhanketta. Samalla henkilökunta saa kaipaamaansa tietoa siitä, mistä tässä hankkeessa on kysymys.

2. Hankkeen valmistelua haastaa osaltaan se, että Turun kaupunkiseudulla on Paras-uudistuksen vuoksi kova tarve ja kiire saada tehostettua kuntien välistä yhteistyötä. Näin ollen kiire saattaa osaltaan hankaloittaa hankkeen valmistelua ja sen vuoksi tähän työhön on varattava riittävät valmisteluresurssit.

3. Ensimmäisten asioiden joukossa on hankkeeseen mukaan lähtevien kuntien rekrytointi. Tätä varten on sovittava, millä tasolla kuntien osallistumispäätökset tulee tehdä eli riittävätkö lautakuntien päätökset, vai tarvitaanko kunnanhallitusten tai jopa kunnanvaltuustojen Päätökset. Hankkeen profiilin vahvistamisen kannalta olisi hyväksi vähintään hallitustasoinen sitoutuminen.

4. Hankkeen ohjausryhmän nimeäminen: Liikunnan johtavat virkamiehet kaikista osallistuvista kunnista muodostavat hankkeen ohjausryhmän vahvistettuna Lounais-Suomen LiikU:n Jari Haapasella. Ohjausryhmä täydentää tarvittaessa itse itseään työn edetessä ja muodostaa tarpeen mukaiset työryhmät. Hankkeeseen palkataan päätoiminen hankepäällikkö.

5. Hankkeen rahoitus: Ensisijaiseksi tavoitteeksi otetaan maakunnan kehittämISRahan saaminen. Kuntien palveluyhteistyön vahvistaminen Turun kaupunkiseudulla on mitä suurimmassa määrin koko maakunnan yhteinen asia. Kaupunkiseudun Paras-organisaatiolta pyydetään suositukset.

**”Turun Seutu- hyvinvoinnin malliseutukunta liikunnan keinoin”
kustannukset ovat 0,30 senttiä/asukas/vuosi eli yhteensä 0,60
senttiä/asukas vuosien 2011-2012 kuluessa. Määrärahalla on tarkoitus
palkata ulkopuolista työvoimaa viemään prosessia eteenpäin sekä myös
kattaa tilaisuuksien käytännön järjestelyistä syntyviä kuluja.**

**Lisäksi jokaisen kunnan tulee nimetä (virkahenkilö)edustajansa
työryhmään tuomaan kuntanne liikuntatoimen asiantuntemus ja
näkemykset työryhmän käyttöön. Kokouksia, seminaareja tai vastaavia
tulee olemaan noin kerran kuukaudessa ja osallistuminen edellyttää
kuntanne edustajan sitoutumista yhteiseen työhömme yhdessä vielä
tarkentuvien tavoitteiden saavuttamiseksi.**